

Tjänstebranscherna

De flesta typer av avfall uppkommer i tjänstebranscherna. En mängd olika typer av företag, från verkstäder till frisörer och restauranger, ryms här tillsammans med offentliga verksamheter som skolor, sjukhus och myndigheter. Totalt uppkom 1 487 000 ton icke-farligt avfall och 497 000 ton farligt avfall under 2022. Det motsvarar 141 respektive 47 kilogram per person.

Stor mängd källor och avfallsslag

Den största avfallsfraktionen är pappers- och pappavfall som till den största delen består av förpackningar. Hushållsavfall och liknande avfall är det blandade avfall som blir kvar efter källsortering av förpackningar och matavfall. Detta avfall liknar hushållens restavfall till sin sammansättning och uppkommer när personal och kunder vistas hos verksamheterna. Bristfällig källsortering är förmodligen anledning till att dessa mängder är stora. Renhållning av parker och allmänna ytor skapar både vegetabiliskt avfall och annat mineralavfall, vilket kan vara vägsand och annat från gatusopning. Animaliskt och blandat avfall är matavfall som sorterats ut i restauranger, skolor och andra verksamheter. Gummiavfall är bildäck från bilverkstäder.

Kemiskt avfall uppkommer i de flesta verksamheter, exempelvis i form av städ-kemikalier. Större mängder farligt kemiskt avfall kommer från till exempel laboratorier och verkstäder. Farliga jordmassor och mineraliskt bygg- och rivningsavfall kan uppkomma vid sanering eller renoveringar. Många skrotade fordon kommer från tjänstebranscherna, vilket totalt skapar en ansenlig avfallsmängd.

Brett spektrum medför statistiska utmaningar

På grund av tjänstebranschernas stora variation med både privata och offentliga verksamheter, små och stora företag inom olika delbranscher, är det svårt att kartlägga avfallsmängderna. Flera av de vanligaste typerna av avfall är sådana som även ofta uppkommer i hushåll. Hushållsavfall och liknande avfall är en sådan fraktion, liksom förpackningar och matavfall. Därför kan det vara svårt att avgöra om ett visst avfall har uppstått i tjänstebranscherna eller i hushållssektorn. Detta bidrar till osäkerheter i statistiken.

Från slutet av 2020 måste alla verksamheter där farligt avfall uppkommer rapportera detta till avfallsregistret som drivs av Naturvårdsverket. Det skapar en betydligt bättre kontroll av vilka mängder som hanteras jämfört med tidigare års statistik, och underlättar kartläggningen av farligt avfall i tjänstebanscher.

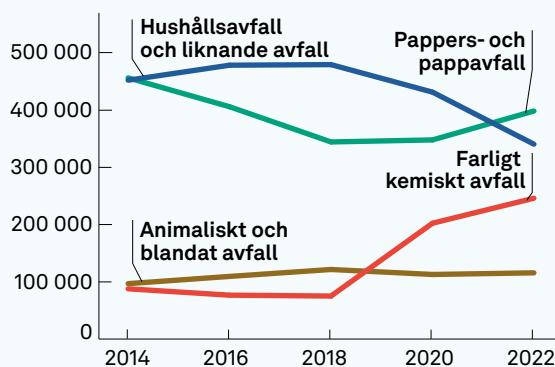
Trender eller statistiska variationer?

Pappersförpackningar fortsätter att användas mycket bland tjänsteföretagen och har ökat igen efter en nedgång under förra decenniet. Coronapandemin påverkade tjänstebanscher mycket, med distansarbete och stängda verksamheter under 2020 och 2021.

Mängden hushållsavfall och liknande från tjänstebanscher har visat en nedåtgående trend de senaste åren och som synes fortsatte mängderna minska under 2022 när samhället öppnade upp igen. Det kan vara tecken på såväl bättre källsortering som minskad ekonomisk aktivitet på grund av lågkonjunktur. Dock syns ingen förändring under pandemiåren för animaliskt och blandat avfall, alltså matavfall.

Rapporterade mängder farligt kemiskt avfall visade en fortsatt ökning, förmodligen eftersom bättre data samlas in via avfallsregistret. Ökade rapporterade avfallsmängder tack vare bättre datainsamling betyder inte nödvändigtvis att de faktiska mängderna har ökat.

Avfallstrender för tjänstebanscher ton

”Vattenfall har under 2023 med kontinuitet börjat mäta plast- och gummiandelen i olika avfallsströmmar som energiåtervinns för att producera fjärrvärme. Generellt ligger vi runt 22-24 viktprocent plast och gummi från industri, handel och bygg/riv. Den höga andelen leder till onödigt stora utsläpp av CO₂ och skapar samtidigt en låg resurseffektivitet för plast. Mer plast måste sorteras ut från hushållsavfall, hushållslikt, annat brännbart verksamhetsavfall och i stället styras till materialåtervinning för att minska belastningen på klimatet och öka plastens resurseffektivitet i samhället. För Vattenfalls del är detta viktigt för våra egna mål och vår möjlighet att möta våra kunders krav på fossilfri fjärrvärme.”

Anders Pettersson, Vattenfall

MER INFORMATION

Resurseffektivitetsenheten, Naturvårdsverket, 010-698 10 00
avfallsstatistik@naturvardsverket.se

Läs mer: [Naturvårdsverkets fakta om avfall](#)
[SCB:s statistikdatabas – Avfall, uppkommet och behandlat](#)

© Naturvårdsverket 2024

Text och utformning: SMED, Svenska MiljöEmissionsData

